

GAZETA LWOWSKA

DZIENNIK DLA DYSTRYKTU GALICYJSKIEGO

Nr. 88 — Rok 133 (4)

Niedziela, 16 — poniedziałek, 17 kwietnia 1944 r.

DZIŚ: Benedykta
JUTRO: Rudolfa

358 czołgów zniszczono na Krymie i k. Tyraspola Rozbicie bolszewickich grup bojowych koło Tarnopola, Brodów i Kowla

Naczelną Komendę Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z GŁÓWNEJ KWATERY FÜHRERA w dniu 15-go kwietnia:

Na Krymie wojska niemieckie i rumuńskie w bezustannych walkach mimo ostro napierającego nieprzyjaciela odbiły się dalej na południowy zachód. Opuśczone miasto Feodosję i Symferopol. W czasie od 8—13 kwietnia formacje armii lądowej, lotnictwa i artyleria marynarki wojennej zniszczyły 285 czołgów nieprzyjacielskich. W ciężkich walkach ostatnich dni szczególnie odznaczyły się grupy bojowe pod dowództwem majora Schrödera i kapiatna Heidelbergera.

Na dolnym biegu Dniestru bolszewicy próbowali rozszerzyć swe przyczółki mostowe na zachodnim brzegu rzeki. Wszystkie ataki odrzucono w natychmiastowych przeciwuderzeniach.

Lotnictwo znacznymi siłami samolotów bliskiego wsparcia i bombowych ingerowało w walkach obronnych na Krymie i w rejonie Tyraspola. Tylko w tych rejonach w ciągu ostatnich dwóch dni zniszczono atakami powietrznymi 73 czołgi nieprzyjacielskie.

Koło Delatyna i w rejonie na wschód od Stanisławowa bolszewicy atakowali znacznymi siłami. Odparto ich zaryglowując kilka wsi.

Na zachód od Tarnopola nasze wojska wtargnęły w silnie rozburowane pozycje nieprzyjacielskie i pomimo ciężkiego oporu bolszewików zyskały na terenie. Załoga miasta utrzymywała się nadal w zaciętych zmaganiach z ataku-

jącymi ze wszystkich stron bolszewikami.

W rejonie na północ od Brodów i południowy-zachód od Kowla nasze wojska rozbiły bolszewickie grupy bojowe.

Na południowy-zachód od Pskowa nieprzyjacieli znacznymi siłami kontynuował swe próby przełamania. Nasze oddziały osiągnęły ponownie pełny sukces obronny i zniszczyły 48 z 90 akujących czołgów.

We Włoszech zanotowano tylko ożywioną obustronną działalność oddziałów zwiadowczych i wypadowych.

Dzienny atak terrorystyczny słabszych lotniczych sił nieprzyjacielskich na zachodni teren nadgraniczny Niemiec spowodował nieznaczne szkody.

Bukareszt, 15. 4. — Naczelną komendę armii rumuńskiej komunikuje w dniu 13 kwietnia:

Na Krymie są w toku ciężkie walki z bolszewikami, którzy siłami pancernymi postępują za poruszeniami wojsk niemiecko-rumuńskich. Na odcinku Tyraspola wojska rumuńskie zajęły pozycje na prawym brzegu Dniestru. W środkowej Besarabii nie wydarzyło się nic szczególnego.

Na odcinku Jassy-Targul Frumoz oddziały niemiecko-rumuńskie kontynuowały oczyszczanie zdobytego terenu i zadają bolszewikom nowe straty. Wszystkie przeciwności wykonane przez bolszewików na tym odcinku odparto. W ciągu ostatniego tygodnia zniszczono w Besarabii i w Moldawii 140 czołgów sowieckich.

Nowa ofensywa polityczna Aliantów przeciwko krajom neutralnym

SZTOKHOLM, 15. 4. — Obserwatorzy polityczni spodziewają się nowej silnej presji ze strony Anglo-Amerykanów na państwa neutralne. Alianci przypuszczalnie żądać będą, aby kraje neutralne zerwały swe stosunki handlowe z Niemcami. — Rządowi szwedzkiemu wręczono już podobno notę aliancką, wyrażającą to żądanie ze strony Waszyngtonu i Londynu. Koła polityczne w Szwecji są przekonane, że Anglia usiłuje wywierać presję również i na Turcję, Portugalii, Hiszpanię itd.

SZTOKHOLM, 15. 4. — Reuter donosi, że premier Churchill na podstawie swych rozmów z amerykańskim podsekretarzem stanu Stettiniusem zamierza przyłączyć się do ataku jaki wykonuje amerykański sekretarz stanu Hull przeciwko państwom neutralnym.

Zamierza on w dniach najbliższych wygłosić „otwarte słowa

do neutralnych“, w których zamysła wnieść pod ich adresem wezwanie, aby odstąpili od dotychczasowej swej neutralności i zerwali dyplomatyczne i gospodarcze stosunki z państwami Osi. W razie gdyby się temu wezwaniu mieli opierać, zastosuje się wobec nich najostrejsze represje.

Jest rzeczą znaną, że wszelkie pisma londyńskie jakby na dane hasło zaatakowały wczoraj w sposób najostrejszy państwa neutralne. W pierwszej linii odnosi się to do Turcji, Portugalii i Hiszpanii, dalej zaś do Argentyny, Irlandii i Szwecji. Korespondent dyplomatyczny dziennika „Times“ podkreśla, że w czasie ostatnich konferencji na temat polityki zagranicznej na pierwszym planie postawiono stanowisko państw neutralnych, przy czym szczególnie omawiano sytuację w Hiszpanii i w Turcji.

Za kulisami sporów emigracji polskiej w Londynie

Wymiana listów otwartych między Grabskim a Sosnkowskim

KRAKÓW, 15. 4. — Tygodnik „Gazeta Ilustrowana“ zamieszcza obszernie streszczenie wydanej ostatnio w Anglii broszury L. Grodeckiego p. t. „Tragizm śmierci gen. Sikorskiego“.

Treść i ton tej broszury, starającej się obalić legendę o spowodowaniu śmierci gen. Sikorskiego przez wywiad brytyjski, pozwala przypuszczać — jak zaznacza „Gazeta Ilustrowana“ — że napisana ona została na specjalne życzenie angielskie.

Nie wnikając jednak w intencje tego druku, wyjmujemy z niego szereg cytatów, które, odzwierciedlając porachunki partyjne poszczególnych wzajemnie pozerających się ugrupowań polskich na emigracji, pozwalają nam zrozumieć fakt, że starzy polscy politycy ze wszystkich obozów niczego nie zapomnieli, niczego się nie nauczyli i w niczym się nie zmienili.

L. Grodecki napisał swą broszurę na emigracji, czyli z dala od społeczeństwa polskiego. Nie zdaje sobie więc sprawy z dzisiejszej jego psychologii oraz przemian, jakie nastąpiły w umysłowości Polaków w ciągu pięciu prawie lat wojny. Nie wie on, że Polacy przeszli twardą szkołę wojenną i w związku z tym ambicje Polaków w kraju i ich poglądy poszły zupełnie w innych kierunkach, niż to mogą sobie wyobrazić politycy, żyjący na emigracji i kontynuujący na tym terenie swoją dawną pracę polityczną i społeczną, a tym samym także swoje porachunki i spory.

Toteż wypada zaznaczyć, że rzadko kiedy Polak w kraju interesuje się wewnętrznymi sprawami emigracji, zwłaszcza zaś wiecznie jeszcze isiniejącym i pogłębiającym się konfliktem „sanacji“ z „endecją“. Istotnie obte nazwy i pojęcia stały się dla Polaków zupełnie obce i obojętne w obliczu niebezpieczeństw i tragedii każdego dnia, zwłaszcza zaś wobec grozy hord bolszewickich, nabierającej teraz właśnie szczególnie na aktualność.

Broszura Grodeckiego nie jest jednak pozbawiona swoistej wartości, szczególnie jeżeli chodzi o ocenę nastrojów polityków emigracyjnych. Nazwiska przytaczane w tej broszurze nie mogą być dla nikogo obojętne, są to bowiem czołowi mężowie naszej przeszłości, a każde nazwisko posiada w historii naszej niepodległości swą własną kartę i swą własną wymowę. Zapoznając się na podstawie broszury L. Grodeckiego z ich działaniem za granicą, sporami i ambicjami, zyskujemy skalę porównawczą pomiędzy ludźmi z dwóch światów, pomiędzy nami, żyjącymi w twardych warunkach rzeczywistości wojennej, a nimi, posiadającymi pewne możliwości organizacyjne i pewne nikłe pozory suwerenności.

Broszura L. Grodeckiego odśladza bez skrupułów ich błędy i braki, których poznanie powinno być dla nas ostrzeżeniem przed powtarzaniem tych samych metod, jakim posługują się oni dla zrealizowania swych celów i nauczycielem nas realnego i trzeźwego światopoglądu, zgodnego z dzisiejszą rzeczywistością.

Na wstępie swej broszury L. Grodecki podaje kilka informacji o wrześniu 1939 r. Mianowicie po przekroczeniu granicy rumuńskiej, rząd polski i dowództwo zosają internowane ruchów władze rumuńskie. Swobodę przezeń zachowuje tylko p. Mościcki, który posiada obywatelstwo szwajcarskie i jest przeźornie zaopatrzone w odpowiedni paszport.

Przedstawiciele Francji i Anglii domagają się ustąpienia prezydenta, rządu i naczelnego wodza, zdając sobie sprawę, że są oni zupełnie skompromitowani w oczach kraju. Jako kandyda na prezydenta wysuwano Paderewskiego, na premiera i naczelnego wódza gen. Sikorskiego. „Sanacja“ nie ma jednak zamiaru odejść od władzy. Po nieudanej próbie powołania na prezydenta Wieniawy Długoszowskiego, który nie przyjął wyboru, stanowisko z jego dyktatorską władzą powierzono b. wojewodzie i prezesowi światowego Związku Polaków Władysławowi Raczkiewiczowi. Zastępcą zostaje ran. Sosnkowski. Donoszący współ-

odpowiedzialność z Rydzem-Śmigłym za stan naszej armii.

Po klęsce Francji „polski rząd emigracyjny“ przenosi się do Anglii i tam „sanacja“ stara się rozprawić z gen. Sikorskim, celem usunięcia go od władzy i armii oraz ujęcia znowu całej władzy w swoje ręce.

Politycy „sanacyjni“ głównie w osobach gen. Dąb-Biernackiego b. ministra spraw zagranicznych Zaleskiego, b. ambasadora Łukasiewicza i b. wojewody Grażyńskiego dokonują pod przewodnictwem samego prezydenta emigracyjnego Raczkiewicza zamachu stanu, zmierzającego do usunięcia gen. Sikorskiego. Tego rodzaju zamach stanu ubrany był w formę legalnej „dymisji“, udzielonej przez prezydenta premierowi rządu emigracyjnego.

Gen. Sikorski nie uznał jednak ważności tej decyzji, a prezydent Raczkiewicz pod naciskiem Churchilla był zmuszony cofnąć dymisję.

Na ten okres wypadły właśnie rokowania polskiego rządu emigracyjnego z Moskwą, głównie w sprawie losu setek tysięcy Polaków, deportowanych w roku 1939 i 1940 z terenów polskich w głąb Rosji przez bolszewików, skazywanych na kary długoletniego więzienia za różne urojone przestępstwa lub osadzone w nieludzkich warunkach w obozach pracy nad brzegami oceanu Lodowatego albo w niedostępnych okolicach Azji sowieckiej.

Należy uznać za zasługę gen. Sikorskiego wydobyte wielkiej liczby tych nieszczęśliwych ludzi z ich niedoli i umożliwienie im wy-

jazdu za granicę Związku Sowieckiego, faktem jest jednak, że w rokowanach tych gen. Sikorski był zdany jedynie na pomoc Churchilla, który dyktował premierowi polskiego rządu emigracyjnego szczegółowe warunki stosunku jego do Rosji.

Fakt zawarcia układu polsko-sowieckiego — pisze dalej L. Grodecki — stał się punktem wyjścia do nowego ataku „sanacji“ na gen. Sikorskiego. Z rządu emigracyjnego ustępuje demonstracyjnie minister Zaleski i gen. Sosnkowski, który rezygnuje ze stanowiska ministra bez teki, zachował jednak stanowisko zastępcy prezydenta. Stosunki zaogniają się również na terenie armii, a gen. Sikorski był zmuszony usunąć z wojska 1000 oficerów, w tym 40 generałów.

Do jeszcze większego zaognienia stosunków w łonie emigracji polskiej doprowadziło niedotrzymanie przez Moskwę warunków umowy, zawartej z gen. Sikorskim i powstanie na tym tle otwartego konfliktu. Między obu zwalczającymi się obozami nastąpił formalny rozłam.

Kampania przeciw gen. Sikorskiemu poparł Sosnkowski głośnym w swoim czasie listem otwartym. Na list ten odpowiedział takimże listem prof. Stanisław Grabski, przewodniczący Rady Narodowej w Londynie, a zarazem czołowy polityk „endecji“ emigracyjnej.

„Publiczne zwrócenie się Pańskie — pisze prof. Grabski do Sosnkowskiego — do opinii polskiej jest aktem politycznego znaczenia. Jaki był cel Pańskiego apelu do społec-

Mikołajczyk jedzie do Waszyngtonu?

BERNO, 15. 4. — Korespondent londyński dziennika szwajcarskiego „Tat“ donosi w związku z problemem polskim, że zapowiedziana ze stycznia a nasępnie odroczone ze względu na wysiłki pośredniczące Churchilla podróż polskiego premiera emigracyjnego do Ameryki, jak dają do zrozumienia dobrze poinformowane koła polskie w Londynie, dojdzie przecież do skutku w najbliższym czasie.

Skąd Tito ma tytuł marszałka?

GENEWA, 15. 4. — Czasopismo angielskie „Tablet“ zajmuje się w dłuższym artykule osobą Tito, jego godnością marszałka i jego zwolennikami. Czasopismo stwierdza m. in., że dotychczas nikt nie dał jeszcze zadowalającej odpowiedzi na pytanie, kto zamianował Tito marszałkiem. Jeżeli Tito sam nie nadał sobie tego tytułu, wówczas nie ma innej możliwości, jak tylko ta, że jest on marszałkiem czerwonej armii. Nawet radio brytyjskie dostarczyło ostatnio na to dowodów, stwierdzając, że zwolennicy Tito noszą wprawdzie różne mundury, ale zawsze zaopatrzone w gwiazdę sowiecką. Wiadomo zaś że gwiazda sowiecka jest oznaką czerwonej armii.

Głos dnia

Irlandzkie czasopismo katolickie „Irish Catholic“ przytacza treść ulotki, rozpowszechnianej przez komunistów irlandzkich, która m. in. głosi:

„Partia komunistyczna nie może się zachować neutralnie w stosunku do religii. Z tego powodu prowadzi ona świadomie propagandę bezbo-

niczną. Zachodzą przy tym wypadki, że nawet członkowie partii komunistycznej czynią przeszkody tej propagandzie. Jeżeli wyklucza się takich członków, wówczas jest to tylko korzystne, ponieważ w partii komunistycznej nie ma miejsca dla takich fałszywych komunistów“.

czeństwa? Nie było Pańskim dotychczas zwyczajem przestrzeganie przed „politycznymi represjami” nawet na najbardziej zasłużonych pabiotów, więzionych bezprawnie. Nie było Pana wśród setek poważnych obywateli protestujących przeciw brzeskiemu bezprawiu. Nie podniósł Pan też nigdy swego głosu w obronie kogokolwiek zesłanego do Berezy, ani nie znalazł Pan słowa potępienia krwawych represji, skierowanych przeciw masom ludu polskiego, demonstrujących strejkami chłopskim w obronie praworządności i przeciwko brutalnemu traktowaniu przez policję młodzieży akademickiej”.

„I uderzeniem w państwo jest wykładanie — pisze dalej Grabski — aktów MSZ aktów dyplomatycznych i publikowanie ich w prywatnych wydawnictwach. Pamiętam dobrze 50 lat nowoczesnego życia politycznego Europy. I w ciągu tych 50 lat nie zdarzyło się ani w jednym z państw europejskich, by jakkolwiek najbardziej opozycyjna partja wykradała akty dyplomatyczne z własnego archiwum. Bo każdy dobrze rozumie — że kto publikuje tajne dokumenty MSZ — ten dopuszcza się zbrodni stanu, która w najwyższym stopniu utrudnia danemu państwu uzyskanie poufnych od innych państw przyrzeczeń”.

Po zgonie gen. Sikorskiego zanaczono się nowe przesilenie w obozie emigracyjnym. Raczkielwicz złożył przyrzeczenie, że obśadzenie stanowiska Naczelnego Wodza nastąpi, po wzajemnym uzgodnieniu osoby kandydata, po pogrzebie gen. Sikorskiego.

Tymczasem na dwa dni przed pogrzebem na miejsce zmarłego gen. Sikorskiego zamianował on nowego Naczelnego Wodza w osobie gen. Sosnkowskiego. Oprócz znaczenia wewnętrznego posiadało to także swą wymowę polityczną na zewnątrz, wiadomo bowiem, że gen. Sosnkowski jest zdecydowanym przeciwnikiem Sowietów i jakiegokolwiek z nimi rokowań. W łonie emigracji ten akt Raczkielwicza spowodował reakcję bardzo niekorzystną. Zastępujący gen. Sikorskiego na stanowisku wicepremiera Mikołajczyk odmówił przyjęcia misji tworzenia rządu. — Misję tę przyjął dopiero na skutek interwencji premiera Churchilla.

W ogóle Churchill stara się wszystkie spory między Polakami wygrać na swą korzyść. Nie jest nawet wykluczone, kto zna jako tako kulisy dyplomacji angielskiej, iż celowo czyni on pewne posunięcia, aby wywołać małe piekielko w obozie emigracyjnym polskim i w tej mejnej wodzie łowić swoje ryby.

Utrzymuje się on stale na niesłychanie chybotałej linii, lawirując pomiędzy swym potężnym sojusznikiem moskiewskim, spełniającym dla niego rolę narzędzia wykonawczego, a szeregiem rządów emigracyjnych, których interesy stoją w zdecydowanym przeciwieństwie do żądań tegoż sojusznika moskiewskiego. Niebo, ziemię i piekło zmobilizował stary wyga angielski dla przeprowadzenia w sposób najmniej dla siebie ryzykowny subtelnej siatki, oplatającej „sojuszników”, tak wielkich i groźnych jak i małych, niegroźnych, ale niekiedy potrzebnych.

Ostatnie odsunięcie polskiego rządu emigracyjnego do Kairo jest jednym z pociągnięć sprytnie przemyślanych i wykonanych, ale bynajmniej nie świadczących o wadze gatunkowej pozycji Polaków w Londynie.

W KILKU WERSZACH

● Według doniesienia „Informations” z Buenos Aires, argentyńska rada ministrów obradowała nad odbudową zniszczonego przez trzęsienie ziemi miasta San Juan.

★ Dziennik urzędowy publikuje ustawę, na podstawie której przynależni do narodowości niemieckiej w Chorwacji posiadac będą własne oddziały w państwowej służbie pracy. Językiem urzędowym oraz językiem komendy w tych oddziałach będzie język niemiecki.

⑤ We czwartek przed południem odbyło się w świątyni Konfucjusza tradycyjne powitanie wiosny w którym wzięły udział wysokie osobistości rządu. Prezydent urzędu państwowego dla prawodawstwa Wentzen-gyao odczytał adres hołdowniczy do prezydenta państwa Wangczingweja.

● W porcie Beirut eksplodował — jak obecnie dowiadujemy się — 6 marca po południu brytyjski okręt wojenny. Było wiele zabitych. Przyczyna eksplozji niewiadoma.

Czy przelot samolotów USA ponad Szwecją ma być przestroga?

SZTOKHOLM, 15. 4. — Dziennik „Stockholms Tidningen” donosi z Londynu, że pismo „Evening Standard” wymienia przelot stu samolotów amerykańskich ponad południową Szwecją ubiegłej niedzieli w związku z przestroga, skierowaną przez Hulla pod adresem neutralnych. Znamienny jest ten przelot po tej przemowie Hulla.

W związku z tym „ostrzeżeniem” Hulla pozostaje może również fakt podawany przez szwedzką agencję

telegraficzną z Malmö: jeden z bombowców północnoamerykańskich ma nowicie, przelatując w niedzielę Wielkanocną ponad obszarem szwedzkim, rzucił minę, która spadła w pobliżu okrętu szwedzkiego, znajdującego się w okolicy Kalmar, u wschodniego wybrzeża szwedzkiego. Ponieważ stało się to nad szwedzkimi wodami suwerennymi, szwedzkie władze morskie wszczęły energiczne dochodzenie w związku z tym wypadkiem.

List oficera polskiego z niewoli

W obliczu niebezpieczeństwa bolszewickiego

KRAKÓW, 15. 4. — Pod tytułem „W obliczu niebezpieczeństwa” zamieściła „Gazeta Ilustrowana” list pewnego oficera polskiego, przebywającego w jednym z obozów jeńców-oficerów na terenie Rzeszy. Wywody tego żołnierza polskiego, nacechowane głębokim zrozumieniem obecnej sytuacji, posiadają niezwykle dużo walorów swobodnego i szczerego wypowiedzenia się. Czytamy w nich m. in. co następuje:

„Póki bolszewicy byli daleko od granic naszych, póki nie dochodziły do uszu Polaków huki bomb i armat, póki nie słyszeliśmy o nowej gehennie rodaków kresowych, oddawaliśmy się złudzeniom, że komunizm już nie odważy się postawić swej stopy na ziemiach naszych kresów przez wzgląd na Amerykę i Anglię — naszych pseudoobrońców. Wszelkie rachuby i nadzieje na te państwa w obliczu toczących się zdarzeń przysły jak bańka mydlana. Otóż to! Jeszcze jedna nauka, jak nie należy ulegać podszeptom serca, znamionującym ludzi słabej woli i nieświadomych swych celów i dążeń.

Dopiero teraz w obliczu bezpośredniego zagrożającego nas niebezpieczeństwa, górę wziął rozum i poczucie obywatelskie, dyktujące najświętszy obowiązek ratowania losu własnego i swego pokolenia, ratowania i obrony najszlachetniejszych ideałów, by móc w przyszłości pod techniem zbawiennym pokoju wychowywać młode pokolenie w zasadach praworządności, braterstwa i sprawiedliwości, pełnąć życie na pomyślny tory, rozwiązać kwestię sprawiedliwego podziału pracy i przeciwstawić się szeregom przez czerwoną siepaczy ideom młodych armistów przeciw Bogu i ludzkości. Trzeba pamiętać, że nasze idee, nasza kultura są dla kroczącego antychrysta „terra incognita” i że z nim nam nigdy po drodze nie będzie. Trzeba pamiętać nie leż, upokorzeń, złamanej dumy i zranionej ambicji zmiesliłszy z rak antychrysta barbarzyńskiej Rosji i jej popleciczniki Anglii.

Oczywiście, że tego nie chcą wiedzieć i o tym pamiętać, na szczęście niechętni, spekulanci spieniężający swe uczucia i duszę na giełdzie „konjunktury” oraz plotkarze i oszczerzy, dla których honor ludzki jest ścierką do zmiataacza kurzu. Rzeczywistość zawsze zaprzecza wyobraźni tych wyrzutków społecznych, oni nie znoszą zaprzeczeń, a gdy je słyszą — z wściekłości świecą im oczy jak u wilka i robią młyn kłosa, patrzącego na zbyt wysoko zawieszona grona.

Dziś Polak widzi w żołnierzu niemieckim obrońcę, współzycie z którym w przyszłości musi się ułożyć już chociażby ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo i wspólny interes, z czego zresztą wynika, że nasz los

▲ Jak donosi brytyjska służba informacyjna, zarządzenia mające na celu izolowanie Irlandii, zostały w dalszym ciągu zaostrezone. Brytyjski minister poczt podał do wiadomości, że publiczna komunikacja telefoniczna pomiędzy Wielką Brytanią a wszystkimi częściami Irlandii zostaje natychmiast wstrzymana.

● Pięć niemieckich samolotów komunikacyjnych typu „Junkers” dla tureckiego lotnictwa cywilnego przyjechało w poniedziałek po południu do portu lotniczego w Stambule. Prasa turecka zdarzeniu temu poświęca stronę tytułową i przynosi po części także fotografie z uroczystego przyjęcia.

jest ściśle związany z losem narodu niemieckiego. Marzenie i kurczowe trzymanie się zasady przyszłej „mocarstwowości” i niechęć do sąsiedzką — może usunąć nasz naród w krainę cieniów, a błąkać się wówczas będzie jak liść od pnia oderwany.

Trzeba sobie prawdę powiedzieć, że sytuacja militarna na froncie w chwili obecnej różowo się nie przedstawia. Być może, że wróg posunie się jeszcze dalej, być może niejedno jeszcze miasto, osiedle i wieś staną się jego łupem. Postępów wroga nie można jednak w żadnym wypadku

Oświadczenia programowe polityków węgierskich

BUDAPESZT, 15. 4. — Z okazji świąt Wielkanocnych dziennik „Esti Ujsag” publikuje cały szereg szczegółowych oświadczeń programowych, złożonych przez członków rządu i meżów stanu na temat zadań, jakie stawia się obecnie Węgrom i rządowi węgierskiemu.

Były premier i znany przywódca partii odrodzenia węgierskiego, Imredy, żąda szybszego tempa. Jest on o tym przekonany, że na ogół istnieje na Węgrzech przeświadczenie, iż nie żąda się bynajmniej rzeczy niemożliwych.

Zastępca premiera Racz uważa to jako zadanie czołowe, aby masie robotników węgierskich przywrócić zaufanie do pracy odpowiedzialnej, do wymagań i ofiar dla narodu. — Racz wyraża zdanie, że życie węgierskie budować trzeba coraz intensywniej na zasadach nowego europejskiego poglądu światowego, na zasadach narodowego socjalizmu, w przeciwnym bowiem razie element węgierski nie dotrzyma kroku z ogólnym rozwojem wypadków.

W dniach ostatnich poruszano kilkakrotnie zagadnienie, w jaki sposób zorganizować się ma naród pod względem wewnętrzo-politycznym. Do sprawy tej oświadcza się Imredy w dalszym ciągu swych wyznań. Nowa sytuacja, jaka się wytworzyła, uprzyściplnia partjom istniejącym możliwości organizacyjne zupełnie odmienne i znacznie korzystniejsze. Partje i ugrupowania, wyznające stanowisko antybolszewickie, chroniące rasę, narodowe i socjalne przed uciami mieć powinny jedyny tylko cel: dążyć one powinny do utworzenia sytuacji politycznej, która by umożliwiała najzupełniejsze wykorzystanie wszelkich sił narodowych

Lot nad Atlantykiem w 12 godz. ? Przyszłość komunikacji powietrznej

BERLIN, 15. 4. — Hydroplany o zdolności przewiezienia 100 do 200 podróżnych, które przelatywać będą ocean w szybkością 400 km na godzinę, będą w przyszłości samolotami daleko-dystansowymi. Pogląd ten wyraził dr. Richard Vogel, naczelnny konstruktor budownicwa samolotów w zakładach Blohm & Voss, który już obecnie zbudował używane przez lotnictwo niemieckie największe hydroplan świata o 6 motorach.

Zagadnienie, czy samolot daleko-dystansowy, jako samolot przyszłości będzie hydroplanem czy samolotem lądowym, wyjaśniony został bezspornie przez dr. Vogla na korzyść hydroplanu, gdyż będzie on wskutek wyższej dopuszczalnej szyb-

Papież zwiedził skarby sztuki wyratowane z Włoch południowych

RZYM, 15. 4. — We wtorek udał się Papież Pius XII do gmachu biblioteki Watykańskiej i zwiedził tam wystawę bezcennych przedmiotów sztuki, mieszczącą się w salach archiwum apostolskiego. Cały szereg cennych arcydzieł oraz przedmiotów złotych, które uchronione zostały przez wojska niemieckie od zniszczenia, a pochodzą ze zbiorów byłego opactwa Benedyktynów klasztoru Monte Casino oraz licznych innych klasztorów i miejsc kulturalnych pro-

wincji Latium i Campagna, przeniesione zostały do miasta Watykańskiego celem usunięcia ich spod chwilowego niebezpieczeństwa. Przybywającego Papieża powitał kardynał Giovanni Mercati w charakterze bibliotekarza kościoła rzymsko-katolickiego oraz prefekt biblioteki Watykańskiej i wreszcie Ojciec Benedyktyn Anselmo Albareda.

RZYM, 15. 4. — Papież Pius XII w dniu 11 kwietnia koło południa po audiencji zwiedził wystawę zabytków kultury i sztuki zgromadzonych w salach biblioteki watykańskiej, które w ostatnich miesiącach zdolano uratować z gmachów ciężko poszkodowanych wskutek angloamerykańskich ataków powietrznych.

Chodzi tu między innymi o bibliotekę kardynała Henry Stuarta, księcia Yorku i biskupa Frascati, ofiarowaną seminarium duchownemu kurii biskupiej we Frascati, którą na samochodach ciężarowych przywieziono do Rzymu.

Dalej papież zwiedził tryptyki i ołtarze ołtarzowe, uratowane z kościołów w Gaeta, Fondi, Sutrin i Viterbo, do których przewiezienia niemieckie siły zbrojne dostarczyły samochodów ciężarowych. Szczególne zainteresowanie wzbudziły dwie pary rzeźbionych drzwi, pochodzących z XV wieku z pałacu biskupiego we Frascati, jak również śpiwniki ozdobione miniaturami, pochodzące z opactwa w Monte Cassino.

Marszałek Antonescu na froncie

BUKARESZT, 15. 4. — Marszałek Antonescu zapewnił kraj, że Moldawia będzie broniona, tak stwierdza się w urzędowym doniesieniu o podróży marszałka Antonescu na front. Dalej podaje się w doniesieniu:

„Dnia 10, 11 i 12 kwietnia dokonał marszałek Antonescu przeglądu rumuńskich wojsk w północnej Moldawii. U wszystkich jednostek i komend wojskowych stwierdził on niesłuszną gorliwość i spełnianie obowiązków, zaufanie do przełożonych i poświęcenie, odpowiadający najwyższym wymogom stan moralny i doskonałą sytuację wojskową. Władze wojskowe i cywilne, które są świadome swego ciężkiego posłannictwa, znalazły u ludności pełne zaufanie i wiarę w sukces i sprawiedliwość naszej sprawy, jak również sumienne spełnianie obowiązków. Kraj może z zaufaniem spoglądać na naszą dzielną armię.

Pogromca Budiennego zmarł w Warszawie

WARSZAWA, 15. 4. — W Warszawie zmarł wskutek ciężkiej choroby generał b. armii ukraińskiej Marko Bezruczko, dowódca 6 dywizji strzeleckiej, sławiony zwycięstwami bojowymi z bolszewikami podczas odwrotu trzeciej armii polskiej z Kijowa w roku 1920. Generałowi Bezruczce należy się zasługa rozgromienia podczas tego odwrotu konnej armii Budiennego pod Zamościem. Śmiały wypad grupy ukraińskiej gen. Bezruczki przyczynił się wówczas w wielkiej mierze do powstrzymania marszu kawalerii bolszewickiej na Warszawę.

Od roku 1920 zmarły przebywał na emigracji w Kaliszu, a od roku 1924 pracował w warszawskim Wojskowym Instytucie Geograficznym.

Straty sowieckie

BERNO, 15. 4. — W artykule wstępnym rozpatruje „Neue Berner Zeitung” olbrzymie straty armii sowieckiej i pisze dalej m. in.: „Sowieckie straty w ludziach obliczają zaufani ludzie, obznajomieni ze stratą, przeciętnie na 11 000 dziennie. Wynosi to zatem 300.000 ludzi miesięcznie i 9 milionów za ubiegłe 32 miesiące wojenne. Taki upór krwi może trwać bez końca.

Ostrzeżenie lotnicze:

3 sygnały w ciągu minuty

Alarm:

sygnał 1-minutowy (ton wyjący)

Zapowiedź odwołania alarmu:

3 sygnały w ciągu minuty

Odwołanie alarmu:

sygnał 1-minutowy (ton wysoki)

GDY DO MIESZKAŃ ZAKRADŁA SIĘ WILGOĆ

Wskutek braku opał, do mieszkań naszych bardzo często zakrada się wilgoć, która jest przyczyną zachorowań, niekiedy bardzo ciężkich. Aby wilgoć usunąć, należy umieścić w pokoju w dużej miednicy lub misce niegaszone wapno, po uprzednim uszczelnieniu drzwi i okien. Praktyka wykazała, że wapno wchłania w siebie wilgoć i tym samym osusza lokal. Ponieważ jednak wydzielą ono nieprzyjemną woń, winno się następnie dokładnie przewietrzyć mieszkanie.

ZAPISY DO SZKOŁY ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Miejska Szkoła Żeglugi Śródlądowej w Warszawie (Miodowa 3) rozpoczyna w br. trzeci rok pracy. Szkoła ta kształci kandydatów na kierowników i maszynistów statków żeglugi rzecznej, jak również i na innych pracowników zatrudnionych w żegludze.

Nauka w szkole żeglugi śródlądowej trwała dotychczas dwa lata. W celu jednak dokładniejszego wykształcenia „wilków rzecznych” przedłużona ona będzie prawdopodobnie jeszcze o rok. W tej chwili w wymienionej szkole dobiegają końca egzaminy przejściowe. Pracownia ta, szkoląc około 150 uczniów, uzyskuje wyjątkowo pomyślne wyniki.

Zapisy nowych kandydatów już się rozpoczęły i trwać będą do 19 bm. Warunkiem przyjęcia jest ukończenie co najmniej 6-ciu klas szkoły powszechnej i 16 lat życia, aryjskie pochodzenie, zdolność fizyczna do pracy w żegludze, stwierdzona przez lekarza szkolnego, oraz złożenie egzaminu wstępnego z wynikiem dodatnim. Badania lekarskie rozpoczyna się dnia 21 kwietnia, egzaminy zaś 25 b. m.

Nowo przyjęci uczniowie przejdą w maju i czerwcu br. kurs przygotowawczy. W następnych zaś miesiącach, aż do listopada, przejdą szkolenia praktyczne na statkach.

NA P. K. Op. ZŁOŻYLI:

P. Maria Dubik na sierocińce zł. 50.—. P. Leszek Doerman zł. 100.—. P. Gliński Roman zł. 500.—. Z okazji przyjęcia u S. K. zł. 500.— na uchochódzów — Rodzina i goście. Z okazji imienin P. Juliusza B. zebrani goście zł. 852.—.

HISTORIA „ZŁOTEGO”

Ciekawą jest historia wyrazu „złoty”, jako nazwy waluty polskiej. Wyraz ten jest pochodzenia czeskiego, do Czech zaś dostał się z Niemiec; mianowicie, na podstawie niemieckich słów — Gulden, Gülden — czeskiej jednostce monetarnej nadano nazwę „złoty”. Gdy czeski król Wacław stał się również królem polskim, przyniósł on z sobą nazwę „złoty”, która na gruncie polskim przyjęła się jako „złoty”.

Złoty zmieniał wielokrotnie swą wartość, zawsze jednak był pojęciem wartości pieniężnej. Pierwotnie złoty dzielił się na 30 groszy. Na przełomie wieków ilość groszy ulegała stałym wahaniom. Tak na przykład w roku 1501 płacono się 32 grosze, w 1520 — 38 groszy, a w 1600 60 groszy za jednego złota. Począwszy od XVII wieku w zaborze rosyjskim jednostką monetarną był rubel, który jako złotą monetę również zwano złotym. Za złoty rubel zawsze płacono 200 groszy, od czasów Piotra Wielkiego aż do 1917 roku. Od roku 1918 do 1923 obiegaly marki polskie, których miejsce zajął z kolei znowu złoty. Stabilizacja waluty dokonała się wówczas w drodze wymiany marek na złote. Za 1,8 milj. marek płacono jednego złotego.

Woda, mydło i odzież

Woda jest niezbędną potrzebą życia jako napój, jako czynnik konieczny przy myciu. W jak znacznych ilościach występuje ona w naszym organizmie, świadczy o tym fakt, że z organizmu tracimy wodę (przez skórę i nerki) w ilości około dwa i pół litra dziennie.

Jako napój najzdrowszą jest woda źródłana, jako wolna od wszelkich zanieczyszczeń. Woda rzeczna zawiera często części gnijące i zarodki chorobotwórcze. Woda studzienna powinna pochodzić ze studni głębokiej, o cembrowanej, mającej pompę dla ochrony jej od zanieczyszczenia gnijącymi cząstkami organicznymi. Jakość wody wodociągowej zależy też od jej źródeł.

Mycie się, a zwłaszcza kąpiel utrzymuje czystość ciała, a więc skóry wydzielającej pot i tłuszcz. Brud

rozpuszczamy mydłem przy myciu. Zanieczyszczona skóra może ulec różnym chorobom jak wypryski, wypryski, zaognienia, ropnie i t. d. Niedostateczne dbanie o czystość skóry owłosionej sprzyja rozwojowi pasożytów (wszawica).

Z wpływami powietrza i wody na nasz organizm łączy się sprawa odzieży; chroni ona nas od utraty ciepła, a więc powinna móc powoli wchłaniać wilgoć i schnąć, oraz być porowatą i naturalnie zawsze czystą a nie krępującą ruchów ciała; ani za ciężką w lecie, ani za lekką w zimie — ta właśnie chroni ciało od nagłego ochłodzenia jego powierzchni. Z odzieżą w ścisłym związku jest pościel: w łóżku przepędzamy trzecią część naszego życia. I ono też musi mieć zawsze czystą pościel i bieliznę, które należy codziennie wietrzyć.

Spostrzeżenia i uwagi

Czystość i porządek - jako reklama kupiecka

Jest to zjawisko już wielokrotnie zaobserwowane, że kupujący wszedłszy do jakiegoś sklepu z powrotem wychodzi, nieczego nie kupiwszy. Jaka jest tego przyczyna, jeżeli wszedł do sklepu z zamiarem kupna? Bo gdyby tego zamiaru nie miał, to by przecież nie wszedł. Otóż przyczyna tego na pozór dziwnego i w pierwszej chwili niezrozumiałego zachowania tkwi w tym, że kupujący uderza chaos, nieład i nieestetyczny rozkład towarów, a czasem i brud, panujący w sklepie. Jeżeli jest to sklep żywnościowy, klient widzi, że biały płaszcz sprzedawcy stracił już dawno swój niewinny kolor, że szuflę jak jako ręcznik do wycierania rąk, jako ściereczkę do wytarcia noża lub naczynia, a czasem także jako chusteczka do nosa. Wchodząc,

napotyka właśnie na jedną z wymienionych czynności. Czyż nie może go to zniechęcić na zawsze do danego sklepu? Czy nie pójdzie on do sklepu, w którym kapusta kiszona jest wprawdzie o 10 lub 20 gr droższa, ale gdzie do nabierania jej jest specjalny drewniany widelec, a nie pałce sprzedawcy?

Albo — widzi on, że obok przegród na sól znajduje się w przegródzie sąsiedniej włoszczyzna. Przy wyciągnięciu osypuje się z niej i otrząsa piasek, który wpada do soli zanieczyszczając ją. Wprawdzie używa się dzisiaj i szarej soli, ale korniki, łożyska i piasek z włoszczyzny łatwo odróżni się od soli, nawet ciemnej. O ile pojedynczy wypadek ciężnie się kupcowi darowuje, o tyle fakt, że nie pomyśli on o niepraktycznym rozkładzie materiału i towaru, nasuwa nam myśl, że nie dba on o porządek i ład w swoim sklepie i podrywa nasze zaufanie do innych jego czynności.

Jesteśmy w sklepie z papierem. Klient prosi o stalówki, paniąka wyciąga więc z niewidzialnych szuflad dwie, trzy, cztery i kładzie je przed kupującym. To zniechęca. Kupujący chciałby zobaczyć ich więcej, wybrać, zapytać, która jest lepsza, a tego nie może uczynić. Widzi przy tym, że z półek sterczą nierówno ułożone zeszyty, bloczki, notatniki i t. p. Sklep robi na nim nieładne wrażenie, nie ma w nimładu, nie widać dbałości o estetyczną całość tak ujmującą dla oka. Są to drobniaki, ale one właśnie wchodzącego uderzają.

Zdarza się też, że kupujący prosi o jakąś rzecz, która leży w „górnym rejonach” sklepu. Oczywiście przedmiot jest zakurzony, a opakowanie już spieczętowane. Rzecz zrozumiała, że kupujący nie weźmie nawet czystej paczki tego towaru, bo kurz i brzydkie opakowanie przemówią za tym najgłośniejszym.

Wracając jeszcze do faktu, że kupujący opuszcza sklep natychmiast po wejściu do niego, trzeba zaznaczyć, że decydującym jest tu pierwsze jego wrażenie. W sklepie czystym nabierze on ochoty do większego kupna, niż zamierzał, w nieporządnym zaś opadnie go w ogóle ochota do jakiegokolwiek kupna. W pierwszym wypadku sklep podziela na niego jak magnes i kupiec może być pewny, że pozyskał nowego klienta, w drugim — kupiec jednego klienta stracił. A może nawet więcej niż jednego. Czystość jest bowiem jedną z najlepszych reklam kupieckich.

Wieści z naszych powiatów

Zamek o sześciu basztach.

Kiedyś za bardzo dawnych czasów miasto Stryj szczyciło się słusznym swoim zamkiem. Był to gmach okazały, obronny i we wszystko wyposażony. O jego stylu i wyglądzie zewnętrznym nie bliżej nie wiadomo, gdyż nie doszły do naszych czasów żadne współczesne szkice czy ilustracje. Natomiast są pewne szczegóły o rozmiarach i urządzeniu zamku stryjskiego.

Kiedy Andrzej Teczynski obejmował przed czterystu prawie laty, 1588 r. dzierżawę stryjską, sporządził dokładny inwentarz całego obiektu. Dowiadujemy się stamtąd, że sześć baszt strzegło zamczyska, oblanego dla celów obronnych wodą w szerokich fosach, przystęp do wnętrza umożliwiał zwód ekowany z wrzeczadami. Obliczony był na pomieszczenie licznego dworu, czeladzi i załogi, oraz na stały pobyt starosty stryjskiego. Mogła się tam pomieścić wygodnie znaczna ilość ludzi — albowiem nie licząc 3 kuchni i piekarni znajdowało się w zamku stryjskim 61 rozmaitych pokoiów, komnat, komór i alkierzy dla niewiast. Jeden pokój do przyjęcia i audiencji miał 9 okien, dwie izby pięknie — jak stwierdza inwentarz — malowane miały po 8 okien, a kilka po 4. Nadto był „skarbiec” opatrzony mistreną, kutą w żelazie kratą i kunsztownym zamkiem. — W komnatach wszędzie biegle ławy wokół ścian, gdzieśgdzie znajdowały się, wyliczone też w inwentarzu — stoly ozdobne.

Nad bramą mieszkał podstarości zamkowy. Dla celów obrony grodu w razie napadu nieprzyjaciela było 18 dział zwanych „hakownicami”. 30 rusznic, już wówczas w XVI wieku nazwanych „staroswieckimi”, 3 beczulki prochu i 48 pocisków do dział. Z zamku wiodła furta do folwarku poza obrębem fosy i wału, obok stała łaźnia, a dalej browar. Na folwarku była nowo zbudowana stajnia wołownia i inne budynki gospodarcze. Na straży tych wszystkich zabudowań stał obronny, wysoki ostróg.

Tak sobie można uprzytomnić wygląd zamku i siedziby pana starosty w wieku XVI. Bogate to i obronne zamczysko spełniało swoją rolę przez wiele wieków i niejedno powiedziebły mogły jego mury, niejedną zagadkę przeszłości swej architektury i dziejów wyjaśnić, gdyby zdobyła się obronić przed niszczeniem zębem czasu. Nie udało im się jednak. W wieku XVIII zamek stryjski przedstawiał tak żalosny obraz zniszczenia, że musiał ulec zupełnej rozbiorce. Mocne jego mury posłużyły do budowy koszar, które przetrwały przez cały wiek XIX i później, pełniąc w dalszym ciągu służbę obronną.

Dziś tylko ślady dawnych okopów w pobliżu Olszyny, ulubionego miejsca spacerów, przypominają miejsce, w którym wznosiła się przed półtysią lat założona warownia.

„Na pamiątkę dnia 19 kwietnia 1834”.

Można dziś jeszcze spotkać czasem mocny mosiężny przycisk metalowy z umieszczoną pośrodku dla ozdoby garścią stopionych gwoździ od aminek i innych gwoździ. Zdziękawiony znalazca takiego bibelotu daremnie jednak głowi się i wertuje po encyklopediach co owa data oznacza i z jakim doniosłym zdarzeniem dziejowym należy ją połączyć.

Dziadkowie i ojcowie nasi jednak,

o ile mieszkali w mieście Stryju, wiedzieli dobrze co ta data oznacza, tak dobrze, że nie uważali za potrzebne bliżej rzecz objaśniać. W tym dniu bowiem spłonęło prawie całe miasto Stryj, piękne powiatowe miasto, o 75 km od Lwowa, u podnóża Karpat położone. Pożar wybuchł nagle wskutek nieostrożności przy ulicy Kazimierza, a wobec sprzyjającego mu wiatru rozszerzył się z taką szybkością, że ratunek stał się niemożliwy. Na ogółną liczbę około 1500 budynków w dużej części drewnianych, trzy czwarte padły ofiarą pożaru. Pożar zniszczył cały rynek oraz pryncypalne ulice miasta powiatowego. Poszły z dymem najważniejsze urzędy i budynki administracyjne, spalił się sąd, magistrat, starostwo, kasa zakładowa gminna, gimnazjum, dwie szkoły powszechne, bank dla handlu i przemysłu, urząd podatkowy, rada powiatowa, ośrodek samorządu powiatowego. Nie zdążyło mimo wysiłków uratować starożytnego pięknego kościoła, po którym pozostały tylko nadwężone, splekane pożarem mury.

Tysiące mieszkańców pozostało bez dachu nad głową i zaopatrzenia — Ogólne współczucie towarzyszyło nieszczęsnym pogorzelcom, a już szczególnie przejął się Lwów wieścią o katastrofie pobliskiego Stryja. — W owych czasach bowiem w porze letniej wyjeżdżano do Stryja „do kąpiel”, jak się wówczas mówiło. Nie było wówczas jeszcze dzisiejszych letnisk w rodzaju Brzuchowic. Zmniejszono Wody, Janowa — ludziska zaś spragnieni rzecznej kąpeli w rzece Stryju, masowo odwiedzali to miasto, odległe o dwie godziny drogi koleją.

Ofiarność była wielka, a dokumentem jej pięknym pozostała publikacja wydana przez społeczeństwo lwowskie i sprzedawana na dochód pogorzelców. Tytuł wydawnictwa brzmiał: „Dla Stryja”. Zebrano w nim kilkadziesiąt utworów najwybitniejszych pisarzy i uczonych Lwowa. Historycy przypominali dzieje starożytnego grodu, którego archiwum miejskie poszło z dymem, literaci Lwowa i Krakowa uścisnęli łamy starannie opracowanej publikacji szeregiem novel i wierszy. Były tam utwory Michała Bałuckiego, Jana Zachariasiewicza, ulubionych wówczas mistrzów pióra, oraz prace młodej literackiej, do której należeli m. i. Władysław Łoziński i Adam Krechowicki. Album na rzecz pogorzelców Stryja przyniósł znaczną pomoc, były drobniaki pamiątkowe, wyroby towarzyskie drewniane i metalowe, spieniężane dla przysporzenia funduszy Stryjowi. Taką właśnie rolę spełniał i ów mosiężny przycisk na biurko, opatrzony tajemniczą datą. Kto się z nim spotka, winien pamiętać, że był to chwalebny objaw pomocy starszego brata młodszemu pod hasłem: „Lwów—Stryjowi”.

Reformaci w Rawie Ruskiej.

Na stoku wzgórzystego wału, po drugiej stronie bystrego rzeczki Raty nad którą Rawa Ruska się gnieździ — wysoki bielony mur zamyka znaczną połacie ziemi, na której przed dwustu laty powstał klasztor OO. Reformatorów. Mury klasztoru i kościoła znacznego skromną barokową fasadą stanowią wyrazisty szczegół na tle szarego krajobrazu dookoła obejmującego Rawę Ruską. Mury te noszą aż nadto widne ślady wojny. Najwięcej mówiącą pamiątką z tej doby,

DAJ GROSZ NA POLSKI KOMITET POMOCY LWOW - SOBIESKIEGO 15

Rady dla działkowców

Wysadzanie rozsąd warzywnych

Jeżeli przyspieszymy zbiór warzyw gruntowych, szczególnie w ogrodach położonych pod większymi miastami, to możemy osiągnąć duże korzyści, ponieważ za wcześniejsze warzywa uzyskuje się wyższe ceny. Przyspieszenie zbioru warzyw w gruncie można osiągnąć, jeśli przygotowujemy i wysadzimy rozsady zdrową, silną, z dużymi, zwartymi bryłami ziemi, tj. taką, która by po wysadzeniu na miejsce stale rosła nieprzerwanie dalej, a nie chorowała, co się zazwyczaj zdarza ze zwykłą rozsądą, u której ziemia z korzeni łatwo się osypuje, w wyniku czego rozwój jej wstrzymuje się na kilka dni, zanim nie przyjmie się na nowym miejscu.

Rosady z dobrymi bryłami ziemi najlepiej otrzymać w doniczkach glinianych, tekturowych lub ziemnych. Szczególnie takie warzywa jak pomidory, wczesna kapusta, kalafior i inne, dają dobre wyniki, gdy są uprawiane z rozsady doniczkowej.

Wysadzanie rozsady doniczkowej w grunt na miejsce stale musi być wykonane ostrożnie i umiejętnie, aby nie naruszyć bryły korzeniowej. W tym celu najlepiej posługiwać się specjalnymi dolkownikami z grubej blachy. Dolkownik taki wygląda jakby rura lekko stożkowata, u dołu przymocowana sztywno do rączki. Dolny kant jest wystrząsany. Blacha dolkownika musi być takiej samej grubości, jaką mają zwykłe szpadle. Pochylenie ścian dolkownika powinno być podobne do pochylecia ścian przeciętnej glinianej doniczki, zaś średnica u góry o 2—4 cm większa, aniżeli wydość średnica doniczek, w których przygotowujemy rozsady. Podobny

dolkownik można zrobić u każdego kowala ze starego złamanego szpadla, jaki się znajdzie w gospodarstwie. Dolkownik musi mieć wagę do 4 kg, gdyż swoim ciężarem ułatwia pracę. Wysadzanie rozsady dolkownikami należy wykonać w następujący sposób: na wyrównanej powierzchni pola znacznikiem na krzyż znakujemy miejsca wysadzenia roślin. Następnie na skrzyżowaniach linii uderzamy pionowo dolkownikiem, tak powstają okrągłe dołki.

Ziemia ze środka dolkownika nie wysypuje się z powrotem przez ten sam dolny otwór, ponieważ stożkowe ściany na to nie pozwalają. W miarę tego, jak wybijamy dalsze dołki, nadmiar ziemi gromadzący się wewnątrz dolkownika wysypuje się przez jego górny kant. W ten sposób dolkownik sam oczyszcza się z ziemi. Robienie dołków przy niewielkiej, nawet wprawdzie dość szybko.

Sadzenie roślin wykonuje się w następujący sposób: najpierw poprawia się rozsady aby stała w dołku równo, potem zaś zasypuje się wolne miejsce w dołku ziemią i ugniata naokoło dla uszczywnienia rozsady.

PUSZKI P. K. OP.

Polskie Komitety Opiekunów w większych miastach GG rozmieściły po wszystkich przedsiębiorstwach, sklepach i lokalach publicznych specjalne puszkę składową, oznaczone w odpowiedni napis, celem udostępnienia jak najszerszym rzeszom ludności poproszenia z pomocą najbliższymi.

OBWIESZCZENIE

O WYDANIU NOWYCH KUPONÓW NA ŻELAZO.
Z dnia 5. kwietnia 1944 r.

1. W miejsce unieważnionych w roku 1943 kuponów na żelazo wydanych w Generalnym Gubernatorstwie na 100 kg w żółtym kolorze wydane będą od dnia 5. kwietnia 1944 r. kupony na żelazo w jasnoniebieskim kolorze.
2. Celem nabycia blach i wyrobów blaszanych z żelaza i stali, wydawać się będzie od dnia 5. kwietnia 1944 r. obok nadal ważnych kart uprawniających do zamówienia wraz z dołączonym kuponem na żelazo uproszczone kupony na żelazo z prawem zamówienia na blachy. Pod względem zasadniczego wykonania, rodzaju papieru i znaku wodnego odpowiadają one kuponom na żelazo znajdującym się obecnie w obiegu. Odmieniami znakami rozpoznawczymi są:

- brakujący symbol przemysłu,
- pciółomy układ pisma.

KOLORY		Cienkie blachy
1 kg	niebieskozielony	ciemnoczerwony
2 kg	ciemnozielony	ciemnozielony
5 kg	ciemnozielony	ciemnozielony
10 kg	ciemnozielony	ciemnozielony
50 kg	ciemnozielony	ciemnozielony
100 kg	ciemnozielony	ciemnozielony
1 t	ciemnozielony	ciemnozielony
1 t	ciemnozielony	ciemnozielony
10 t	ciemnozielony	ciemnozielony

Kraków, dnia 5. kwietnia 1944 r.

Urząd
Gospodarowania Żelazem i Stalą
W Generalnym Gubernatorstwie
ENGELMANN

OGŁOSZENIE

W poniedziałek 17. kwietnia 1944 o godz. 12-tej w południe, odbędzie się zebranie szklarzy przy ul. Ochronek 8/III w „Obermeisterzimmer”. Obecność wszystkich szklarzy obowiązkowa.

Okręgowa Grupa Rzemiosła — KRÜHNE.

REPERTUAR KIN

SATURN: „Przygoda w Grand Hotelu” Carola Höhn, Wolf Albach Retty
ZENTRAL: „Wszystko na moją komendę” Marianne Hoppe, Georg Alexander
BAJKA: „Ukochny świat” Brigitte Hornay, Willy Fritsch
MUZA: „Kłamstwo z miłości” Ali-da Valli, Fosco Giachetti
MEWA: „Cudowne dziecko” Maria Andergast, Paul Hörbiger

Nowość dla młodzieży!

St. Maykowski:

CHŁOPCY Z PSOCINKA

wesoła powiastka, bogato ilustrowana.

Cena opr. 20— zł.

Wydawnictwo Księgarni

M. KOWALSKIEGO

Lwów, ulica Legionów 19.

Do nabycia w każdej księgarni.

BIURO TRANSPORTOWO-SPEDYCYJNE

„GALIZIEN”

Lwów, Leszczyńskiego 9-II

telefon 290-72.

Spedycja (Ładow. i wyladow. wagonów, drobnica, Ekspres). Transporty miejscowe i zamiejscowe. Cienie, magazynowanie. Inkaso — Park samochodowy i konny.

Książki

kryminalne, kowbojskie, dobre powieściowe, techniczne, medyczne, artystyczne, całe księgozbiory po najwyższych cenach kupuje

KSIEGARNIA

przy ul. Kazimierzowskiej 49.

FARBIARNIA

ul. LEGIONÓW 23 (w podwórzu)

farbuje ubrania, kapelusze, wszelkie materiały i przedmioty na wszystkie kolory ładnie i szybko

Sp. MICHAŁ ŁEPSKI zmarł w Panu dnia 14. IV. br., przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się 17. kwietnia br., o godzinie 14.30 z kaplicy cmentarza żydowskiego, O czym zawiadamia w ciężkim smutku pogrążona — Żona.

NABOŻENSTWO ŻAŁOBNIE za duszę s. p. WANDY z hr. Rotmistrzów ANTONOWICZÓW z Kwasowa odbędzie się dnia 18. kwietnia 1944 r., w kościele Św. Mikołaja o godzinie 9-tej rano na które zaprasza Krewnych i Znajomych w smutku pogrążona Rodzina.

Podziękowanie
Dyrekcji Zakładu Umysłowo Chorych na Kulparkowie, Przewielebnym Księżom z parafii Magdaleny i Kulparkowa, Siostram Miłosierdzia, Krewnym, Kolegom i Znajomym za pomoc i oddanie ostatniej przysługi i odprowadzenie zwłok mego najdroższego meża s. p. MARIANA JÓZEFA KRAJEWSKIEGO, składam tą drogą serdeczne „Bóg zapłać”.
Żona.

Podziękowanie
Wszystkim, którzy okazali nam pomoc i oddali ostatnią przysługę w odprowadzeniu zwłok na miejsce wiecznego spoczynku naszego najdroższego i najukochańszego Brata i Szwagra s. p. ROMANA ŁOTOCKIEGO, składamy tą drogą gorące „Bóg zapłać”.
Eugeniusz Łotocki.

UWAGA DZIECI

Interesujące gry i zabawy:

- Loteryjka literowa zł 27—
- Domino obrazkowe „ 12—
- Klocki obrazkowe „ 56—
- Rysowanki na szkle „ 22—
- Malowanki na szkle „ 31—
- Czarodziejska szybka 22—

poleca Firma

MARIAN KUKURUDZA

Lwów, ulica Kilińskiego 1.

NOVASCABIN

Barbarzyńcy, armaterycy
płyn do skróconego
i wygodnego leczenia

świerzb

NR REJ. 2058 CENA 1 FLAK 9-22

Do nabycia w aptekach i drogeriach
DR. A. WANDER-S-A KRAKÓW

L. FLODER

Lwów, Adolf Hitler Ring 25
Telefon 204-84.

SZLIFIERNIA SZKŁA

OPRAWA LUSTER
LUSTRA w różnych jakościach i wielkościach na składzie.

KAPUSTA kiszona. Sklep jarzynowy Lwów Asnyka dwa „KOSMOS” Tow. Przyrodników — komplet sprzedam, Listy G. L. 744

SPRZEDAM granatowy damski płaszcz wiosenny. Zamienię lub sprzedam ubranie męskie marenego oraz palto męskie granatowe na watainle ze średniego tejszego na szczuplejszego. — Zgłoszenia ul. Niewiadomskiego 10, II. p., (boczną Torosiewiczą) po g. 5. **PIEKNY** jedwab (granat w małe bukiety) do uszycia sprzedam. Tarnowskiego 24, m. 1, od 3-ciej. 17974 **UBRANIE** popielate prawie nowe sprzedam. Tarnowskiego 24, mieszkanie 1, od 15-tej. 17975 **ZAMKI** błyskawiczne — grzebień, szczytki, sznurowadła, korki do butelek, pasta do obuwia — sprzedaj fabryczna D.H. Kurowski, Warszawa, Plac Napoleona 9. 852

POLECENIA GODNE FIRMY

KUPCY — Spółdzielni! Po cenach fabrycznych dostarczamy następujące wyroby reprezentowanych fabryk i wytwórni loco nasz Skład Konsumacyjny we Lwowie, Gospodarcze: Barwniki do tkanin (kolory bez ograniczeń), pasta do podłogi w tuz. i luzem, pasta do podłogi w 1 kg puszkach, sucha zaprawa „Fröter”, ultramaryna do bielzenia i bielienia, środki do czyszczenia i szorowania w. i. — Spożywcze: „Manganit” i „Ideal” soda oczyszczona 98 proc., budynio, cukier wanil. kwasek cytr. proszek do pieczenia, o. ejki do pieczenia, zaprawa do wódek i w. i. — Galanteria i Kosmetyka: lustra, szyczące kwiaty, kremy wody kwiatowe, torby papierowe wszystkich rozmiarów B/H Dr Górski & Polański Lwów, Friedrichów 5 (obok Placu Akademickiego). — Telefon 215-27. Żądać szczegółowych cenników. 1095 **KSIEGARNIA** H. Łoniewski, Lwów, Kupiecka 12 — kupno i sprzedaż książek z różnych dziedzin wiedzy. **GIPS** alabastrowy, dentystyczny i murarski dostarcza ze składu firma „El Be-Ha” Lwów, ul. Rzeźnicka 9, telefon 261-60. 1037 **CHROMOWANIE** — nielutowane M. Szubrowski, Lwów, Boimów 4. 1127 **W KSIEGARNI** — Antykarni — A. Krawczyński, Lwów, ul. Trybunalska 18, sprzedaż, kupno książek nowych, okazjonalnych, antykwarycznych, Grafika — artystyczna. 1057 **T. SZUMSKI**, Lwów, Łyczakowska 4 poleca art. gospodarcze, środki zaopatrzenia do mycia, prania, czyszczenia, papier pakowy, worki, szczotki, pedzle, grzebień, art. kosmetyczne, baterie i latarki w wielkim wyborze **NOWE** wydanie powieści J. Korzeniowskiego „Spekulant” z przedmową Dr Woronieckiego w efektownej okładce. Cena zł. 18. Wydawnictwo Księgarni M. Kowalskiego, Lwów, Legionów 19. Do nabycia w każdej księgarni. 1084 **WARTOŚCIOWE** książki i całe księgozbiory kupuje stale — Księgarnia J. Foltika, Lwów, Wehrmachtstrasse (Batorego) 30. 1063 **MYŚKIE** przybory: kamienie — perłaki, pasy, gaza, pytle, motory elektryczne, aparaty do spawania poleca „Pilot” Lwów, Batorego 4. **PRZEPROWADZKI** oraz wszelkie roboty kłmi wykonuje tanio Chrzyszowski 4, parter lewy tel 291-01

Z GUBY

ZAGINAŁ setter rudo - biały, suka — b. młoda. Łaskawego znalazcę prosi się o zwrot za wysokim wynagrodzeniem. Wabi się „Wega”. Poniedziałek nr 19, II. p. 17995 **SKRADZINIO** w tramwaju 9, dnia 6 kwietnia Kennkarte, Ausweis wydany przez O. K. W., książeczka z ubezpieczalni, kartę kontrolną na nadawanie listy za granicę oraz wiele pamiątkowych zdjęć, wszystko na nazwisko Józefa Tyska, proszę o zwrot za wynagrodzeniem Zyblikiewicza 41, m. 2 **DNIA** 9. kwietnia zaginął pies szpic biały czarne łatki. Znalazcę prosi się o zwrot za dobrem wynagrodzeniem: Bloński, Sw. Zofii 49. 18137 **UWAGA!** Podczas bombardowania zginęła brązowa duża suczka z białą łatką na brzuchu od przedniej nogi — wabi się „Wera”. Za odprowadzenie wysoka nagroda. Kleparowska, Kaserne XXI., Obi. Effner 18083 **ZGUBIONO** Kraftfahrzeugschein L. K. W. V-ost. 22352 Daimler Benz wystawiony na nazwisko firma „Energo” — inż. Bohaczewski. 17950 **ZGUBIONO** Kennkarte, Ausweis wystawiony przez Miejskie Wodociągi, metrykę, kartotekę C. na nazwisko Michał Rozdajbida, Persenkówka. 17917 **ZGUBIONO** Ausweis firmy Matejasek 12. 4 1944 na nazwisko Kunowa Andrzej, Lwów, Wienerstr. 28, m. 3 — Zwrot wynagrodzić. 17913

WOLNE POSADY

POSZUKUJĘ pomocnicy domowej trzy razy w tygodniu na trzy godziny. 3-go Maja 8, I. p., m. 5, 13—15. **POMOCNICZ** domowa do wszystkich, Polkę, uczciwą, przyjmie zaraz; Romanowicz 9, m. 3, od 5—6. **FACHOWCÓW** różnego rodzaju i robotników na wyjazd poszukuje się zaraz. Dobre utrzymanie, mieszkanie, ubranie i płaca — zapewnione. Zgłoszenia od godz. 10—16, Tarnowskiego 33. 17886 **FIRMA** rzemieślnicza - handlowa poszukuje sekretarki. Wymagany biegły niemiecki w słowie i piśmie. Maszynopisanie. Oferty z zapożyczeniem kwalifikacji wymagane wynagrodzenia kierować do Gaz. Lw. nr 17942 **DAM** dobre utrzymanie i opiekę osobie umiejającej szyc. Gaz. Lw. nr 17968 **KRAWCZYNI** z krojem, znająca przeróbki potrzebna. Marcina 37, dzwonić **POMOCNICA** do gospodarstwa rolnego potrzebna zaraz za wynagrodzeniem — koło Lwowa. Listy Gaz. Lw. 17971

POSAD POSZUKUJĄ

BIEGŁA maszynistka szuka przepisywania na maszynie. Gaz. Lw. 18082 **SIEROTA** z 8-miesięcznym kursem krawieckim i domową praktyką — (ładne szycie) szuka pracy w dobrej pracowni ewent. pośrednictwo wynagrodzić. Gaz. Lw. nr 17838 **PROFESOR** gimnazjum poszukuje pracy w domu obywatelskim na wsi w zachodniej Galicji. Lwów, ul. Kasprzowicza 3, m. 1, prof. Stanisław Cetnerski **BUCHALTER** główny, pierwszorzędna kwalifikowana siła ze zmysłem organizacyjnym, stosunkami i umiejętnością koleżeńską współpracy, poszukuje pracy kierownika przedsiębiorstwa handlowego, biura, sklepu, magazynu. Listy Gaz. Lw. nr 17883 **DLUGOLETNI** kierownik ogrodnictwa handlowych szkół, specjalista hodowli warzyw, kwiatów pod szkłem, uprawy polowe warzyw wieloletnich, znajomość rolnictwa, zmienić posadę od razu na Dystrykt Kraków. Listy Admin. Gaz. Lw. nr 17944

LOKALE

SZUKAM 1—2 pok. os. komf. gaz z kuch. Głęboka 18. III. 3—6. **POKÓJ** frontowy słoneczny dla pań do wynajęcia. Sokola 5, m. 5. 18081 **ODSTĄPIĘ** stancję jasną, czystą (małe urządzenie domowe, naczynie kuchenne, światło elektryczne). Snopkowska nr 4, miesz. 3, od 10 do 12. **MIESZKANIE** 4 pokoje, gaz, woda — światło, słoneczne, kuchnia z zapasem kartofli i częściowym umeblowaniem do odstąpienia. Wiadomość u dorozcy, Pasaż Hausmana nr 9. **DAM** tysiąc złotych za odstąpienie mieszkania lub zamiana 1 pokoju; Żulińskiego 8, m. 4, I. p. 17815 **POSZUKUJĘ** umebl. 2-pokoj. garsonieri z komfortem. Listy pod „Lekarz” do Adm. Gaz. Lw. nr 17853 **DO** wynajęcia stancja z gazem przy ul. Obozowej. Gaz. Lw. nr 17992

ZAMIANIĘ 2 pokoje z pełnym komfortem w okolicy Leona Sapiehy na takie same w okolicy Łyczakowa, Sw. Zofii, Piekarskiej. Listy do Admin. Gaz. Lw. nr 17871 **POSZUKIWANY** komfortowy umeblowany pokój z wejściem z klatki schodowej, cena obojętna. Listy do Admin. Gaz. Lw. nr 17963 **ODSTĄPIĘ** 2 pokoje z kuchnią i gazem. Wiadomość: Potockiego 20, parter, na prawo. 17918 **DO** wynajęcia 3 pokoje z kuchnią — pełny komfort, w śródmieściu. Wiadomość: Leleweła 5, I. p., m. 4, między godz. 9—14, za zwrotem kosztów remontu. 17903 **ODSTĄPIĘ** 1-pokojowe pomieszczenie z kuchnią gazową, osobne wejście przy ul. 26-kwieskiej 49, m. 1. 17976 **ZAMIANIĘ** mieszkanie 3 pokoje, słoneczne, kuchnia, gaz, śródmieście na podobne z pełnym komfortem. Listy do Gaz. Lw. nr 17979 **POSZUKUJĘ** pana na mieszkanie z wikt. Kaziemierzowska 35, II. piętro — miesz. 45, oficyjny. 17988 **KTO** odstąpi, wskaże lub odda w opiekę mieszkanie urzędnikowi bezdł. nemu. Zgłoszenia: Wienerstr. nr 141, brama V, drzwi 171. 17991 **POSZUKUJĘ** 1 lub 2 pokoje z kuchnią w VI. dzielnicy, wszelkie koszty zwrócę. Listy do Gaz. Lw. nr 17993 **LEKARZ** weźmie w opiekę mieszkanie z urządzeniem z gwarancją za całość. Szczegółowe oferty G. Lw. nr 17854 **ODSTĄPIĘ** 3 pokoje, kuchnię za zwrotem remontu. Lwów, Pasaż Hausmana nr 1, miesz. 7. 18012 **BEDNARZY** kwalifikowanych poszukuje i zaraz zatrudni firma „Bacuti” Abt. Bacon - Konservenfabrik, Lwów, ulica Żółkiewska 223/25. 17897 **DO** wynajęcia 4—3 pokoje, kuchnia, pełnokomfortowe, nieznacjonalizowane, boczna Łyczakowskiej blisko śródmieścia. Listy Gaz. Lw. nr 17676

Z GUBY

ZAGINAŁ setter rudo - biały, suka — b. młoda. Łaskawego znalazcę prosi się o zwrot za wysokim wynagrodzeniem. Wabi się „Wega”. Poniedziałek nr 19, II. p. 17995 **SKRADZINIO** w tramwaju 9, dnia 6 kwietnia Kennkarte, Ausweis wydany przez O. K. W., książeczka z ubezpieczalni, kartę kontrolną na nadawanie listy za granicę oraz wiele pamiątkowych zdjęć, wszystko na nazwisko Józefa Tyska, proszę o zwrot za wynagrodzeniem Zyblikiewicza 41, m. 2 **DNIA** 9. kwietnia zaginął pies szpic biały czarne łatki. Znalazcę prosi się o zwrot za dobrem wynagrodzeniem: Bloński, Sw. Zofii 49. 18137 **UWAGA!** Podczas bombardowania zginęła brązowa duża suczka z białą łatką na brzuchu od przedniej nogi — wabi się „Wera”. Za odprowadzenie wysoka nagroda. Kleparowska, Kaserne XXI., Obi. Effner 18083 **ZGUBIONO** Kraftfahrzeugschein L. K. W. V-ost. 22352 Daimler Benz wystawiony na nazwisko firma „Energo” — inż. Bohaczewski. 17950 **ZGUBIONO** Kennkarte, Ausweis wystawiony przez Miejskie Wodociągi, metrykę, kartotekę C. na nazwisko Michał Rozdajbida, Persenkówka. 17917 **ZGUBIONO** Ausweis firmy Matejasek 12. 4 1944 na nazwisko Kunowa Andrzej, Lwów, Wienerstr. 28, m. 3 — Zwrot wynagrodzić. 17913

ROZMAITE

GŁĘBOKA 18, obecnie w nowym lokalu na III. p., od 10—12 i 3—6, pracuje normalnie bez zmian!!! **NIEEMIECKIE!** Podania, prośby, listy — wykonuje odr. i maszyną szybko, fachowo. Głęboka 18. Profesor **UWAGA!** Kto zawiezie do Miela autem dwie osoby z małym bagażem? Strzyżka 50, II. p., na lewo. 18027 **WANDZIU** Pracuj! z Sokala — proszę dać wiadomość o sobie dla Bilyka z polic. szkoły we Lwowie, Rynek nr 18, I. 17875 **HALLÓ!!!** Łyczaków! Stefci! „Szarotkę” o list prosi Zbyszek. Denis, ulica Pełczyńska 10. IV. p. 17911 **KOCHANA** Wandziu pisz na adres: Opernhaus Lemberg, Sambor Theater, Szczepan. 18008

Przeprowadzamy nadal
TRANSPORTY
SAMOCHOOWE
Lwów - Kraków -
Warszawa
BIURO SPEDYCYJNO-
TRANSPORTOWE
J. Zieleniak
(dawniej T. WIENCKOWSKI)
Lwów, Piekarska 34.
Telefon 11502.

Nowe wydanie

powieści J. Korzeniowskiego

„SPEKULANT”

z przedmową dr. Woronieckiego, w efektownej okładce.

Cena 18. — zł.

Wydawnictwo Księgarni

M. KOWALSKIEGO

Lwów, ulica Legionów 19.

Do nabycia w każdej księgarni.

10000 SPÓŁDZIELNI

W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE
STOI W SŁUŻBIE

ZABEZPIECZENIA

WYŻYWIENIA

LUDNOŚCI

DARMOL

NAJLEPIEJ PRZECZYSZCZA

ZNACZKI POCZTOWE

kupuje stale
BIURO
FILATELISTYCZNE

TADEUSZ ZIELINSKI

zaprzyjęzyczony znawca dla filatel. Lwów, ul. Piłsudskiego 12

AKCJE, listy zastawne, ziemie i prowincjonalne, inne papiery notowe, kupony, kupuje — sprzedaje Dom Bankowy Wolanski i Ska Warszawa, Nowy Świat 19

Redakcja przyjmuje od godz. 10—11. Rekonisów nie zwracamy — telefon: 202 23. Sekretyariatu 202 23. Terminy druk ogłoszeń wydawniczych nie odpowiadają — druk „Gazety Lwowskiej” Lwów, ul. Sokola 4